

5. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України ; головний ред. В.Г. Кремень. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.

6. Ключко С.С. Традиційні та інноваційні методи навчання студентів на кафедрі гістології, цитології та ембріології / С.С. Ключко // Буковинський медичний вісник. – 2015. – Т. 19. – № 3 (75). – С. 285–287.

7. Новиков А.М. Методология / А.М. Новиков, Д.А. Новиков. – М. : СИНТЕГ, 2007. – 668 с.

8. Онищук Л. Моделювання в освіті / Л. Онищук // Педагогічна освіта: теорія і практика : збірник наук. праць. – 2008. – № 9. – С. 38–43.

9. Павлютенков С.М. Моделювання в системі освіти (у схемах і таблицях) / С.М. Павлютенков. – Х. : Основа, 2008. – Вип. 7 (67). – 128 с.

10. Подласый И.П. Педагогика. Новый курс : [учеб. для студ. пед. вузов] : в 2 кн. / И.П. Подласый. – М. : Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 1999. – 576 с.

11. Семенов О.М. Професійна підготовка майбутніх учителів української мови і літератури : [монографія] / О.М. Семенов. – Суми : ВВП «Мрія-1» ТОВ, 2005. – 404 с.

12. Слостенин В.А. Педагогика : [учеб. пособ. для студ. высш. пед. учеб. завед.] / В.А. Слостенин, И.Ф. Исаев, Е.Н. Шиянов ; под ред. В.А. Слостенина. – М. : Издат. центр «Академия», 2002. – 576 с.

УДК 355.457:355.23(73)

СТРУКТУРА БЕРЕГОВОЇ ОХОРОНИ США Й ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ЇЇ ФАХІВЦІВ

Тронь Т.В., викладач
кафедри англійської філології і перекладу
Київський національний лінгвістичний університет

У статті висвітлено основні аспекти підготовки фахівців Берегової охорони Сполучених Штатів Америки, охарактеризовано її структуру. Набуття досвіду іноземних держав у сфері охорони державно-го кордону на прикладі Сполучених Штатів Америки є необхідною складовою на шляху вдосконалення та покращення рівня фахової підготовки офіцерів Державної прикордонної служби України загалом і Морської охорони Державної прикордонної служби зокрема.

Ключові слова: фахова підготовка, Берегова охорона, безпека, державний кордон, закордонний досвід.

В статье освещаются основные аспекты подготовки специалистов Береговой охраны, рассматривается её структура. Приобретение опыта иностранных государств в сфере охраны государственной границы на примере Соединённых Штатов Америки является необходимой составляющей усовершенствования и улучшения уровня профессиональной подготовки офицеров Государственной пограничной службы Украины в целом и Морской охраны Государственной пограничной службы в частности.

Ключевые слова: профессиональная подготовка, Береговая охрана, безопасность, государственная граница, заграничный опыт.

Tron T.V. STRUCTURE AND MAIN FEATURES OF PROFESSIONAL TRAINING OF THE US COAST GUARD PERSONNEL

The article deals with the main aspects of professional training of the US Coast Guard personnel; covers the main features of its structure. Gaining experience of foreign states in the scope of the national border control by the example of the United States of America is the key element on the way of improvement of the level of the State Border Guard Service personnel in general and Sea Guard of the State Border Guard Service of Ukraine in particular.

Key words: professional training, the Coast Guard, security, State Border, foreign experience.

Постановка проблеми. В умовах, коли світова спільнота об'єднує зусилля в боротьбі з міжнародним тероризмом, особливий інтерес становить досвід роботи закордонних державних інститутів, які гарантують правове врегулювання питань забезпечення безпеки держави в прикордонному просторі.

На сучасному етапі політичного, економічного, соціального розвитку нашої держави загалом і вдосконалення Державної прикордонної служби України

(далі – ДПСУ) зокрема вивчення позитивного іноземного досвіду у сфері охорони кордону є одним із ключових елементів якісної підготовки фахівців. У свою чергу, ДПСУ вже має позитивний досвід співпраці з прикордонними відомствами багатьох держав, у тому числі й Сполучених Штатів Америки. Досвід співпраці стосується не лише питань удосконалення законодавчої бази, а й безпосередньо створення нових програм щодо охорони кордону та їх упродовження.

Ознайомлення з діяльністю й фаховою підготовкою офіцерів Берегової охорони (БОХР) США як складової безпеки на морському кордоні сприятиме значному вдосконаленню фахової підготовки Морської охорони Державної прикордонної служби як важливого елемента охорони державного кордону.

Ступінь розробленості проблеми.

Зважаючи на специфіку дослідження, варто зазначити, що особливий інтерес становлять праці, які розглядають проблеми професійної підготовки майбутніх офіцерів та основні аспекти формування в них професійно важливих умінь і навичок. Насамперед ідеться про роботи В. Балашова, О. Барабанщикова, А. Видая, Л. Виготського, В. Кан-Калик, В. Кельби, І. Новака та ін. У контексті нашого дослідження необхідно зазначити праці таких військових педагогів, як О. Барабанщиков, І. Грязнов, О. Діденко, Є. Потапчук, О. Торічний та ін., котрі досліджують особливості професійної підготовки майбутніх офіцерів і окремі аспекти формування професійних якостей персоналу ДПСУ. Крім того, актуальними залишаються здобутки С. Голунова, П. Довгаля, Д. Рюрикова, О. Свініних, які висвітлюють структуру й особливості зарубіжних служб і відомств у сфері охорони кордону.

Важливість і необхідність набуття позитивного закордонного досвіду у сфері охорони державного кордону, у тому числі охорони морського кордону, й зумовлюють **мету статті** – обґрунтувати суттєвість іноземного досвіду у сфері охорони кордону загалом і окремих його підрозділів на прикладі державних установ охорони кордону США, дослідити їхню структуру й особливості підготовки фахівців.

Виклад основного матеріалу. Сьогодні, коли безпека на кордоні, у тому числі й на морському кордоні, нашої держави є складником безпеки, важливим є вдосконалення професійної підготовки фахівців у цій галузі. Саме досвід здійснення прикордонного контролю зарубіжних країн потрібен для нашої держави. Особливо вартим уваги, на нашу думку, є досвід Сполучених Штатів Америки не тільки на сухопутному кордоні, а й на морському. Функцію охорони морського кордону в США покладено на спеціальну службу – Берегову охорону (далі – БОХР) (англ. *United States Coast Guard (USCG)*), *US Coast Guard*).

Берегова охорона – це служба, яка призначена для спостереження за дотриманням федерального законодавства й гарантування безпеки суден у відкритому морі та у внутрішніх водах США [1].

БОХР брала участь у багатьох місіях із вирішення військових конфліктів, вклю-

чаючи висадку десантів у Нормандії та на тихоокеанських островах під час Другої світової війни, патрулювання водних комунікацій і обстріли узбережжя у в'єтнамській війні та Іраку. Військовослужбовці резервного складу БОХР брали активну участь у забезпеченні бойових дій Збройних Сил США проти Іраку. Вони, зокрема, входили в склад групи з гарантування безпеки в шести портах в Іраку, які використовували війська та їхні союзники [2].

Відповідно до американського законодавства, БОХР є специфічною військовою службою, яка здійснює спостереження за виконанням федеральних законів і гарантує безпеку суден у водах відкритого моря та внутрішніх водоймах країни. У 2002 р. для БОХР США було розроблено Морську стратегію (*The US Coast Guard Strategy for Homeland Security*), яка визначала роль зазначеної структури в забезпеченні внутрішньої та зовнішньої безпеки цієї країни. Згідно з цією стратегією, БОХР вирішує такі завдання:

- забезпечувати охорону морських кордонів, прибережних морських комунікацій;
- запобігати терактам у портах і на морських сполученнях;
- забезпечувати функціонування системи водних (міжнародних і внутрішніх) транспортних перевезень;
- зводити до мінімуму збитки під час ліквідації наслідків порушення екологічного стану морського середовища тощо.

Варто також зазначити, що цього самого року (2002), згідно із законом «Про національну безпеку», завдання БОХР було перерозподілено на дві групи:

не пов'язані із забезпеченням національної безпеки: гарантування безпеки мореплавства; проведення пошуково-рятувальних робіт; установка, збереження, утримання в належному стані навігаційних знаків; охорона морських живих ресурсів; захист морського середовища; проведення криголамних операцій.

пов'язані із забезпеченням національної безпеки: забезпечення безпеки портів, водних шляхів і узбережжя; протидія нелегальному ввезенню наркотичних засобів; боротьба з нелегальною міграцією; забезпечення дотримання законодавства [6].

У мирний час з 01 березня 2003 р. БОХР знаходиться під юрисдикцією міністерства внутрішньої безпеки країни (англ. *Department of Homeland Security, DHS*), проте під час воєнних дій за наказом президента передається в розпорядження ВМС (англ. *United States Navy (USN)*) [3].

З оголошенням у країні надзвичайного стану морські зони та райони БОХР тран-

сформуються, відповідно, у морські оборонні зони та райони. Їхнє командування бере участь у розробці заходів щодо оборони об'єктів.

Основні сили флоту й авіації БОХР залучають до патрулювання в смузі водної акваторії прибережжя континентальної частини США шириною до 200 миль. Мета патрулювання – вести розвідувальні операції та спостереження за оперативною обстановкою, захищати прибережні морські комунікації тощо. Крім того, ідеться також про охорону найбільш важливих об'єктів інфраструктури портів та інших морських об'єктів для протидії терористам [5].

17 жовтня 2007 р. БОХР США (*the Coast Guard*) у співпраці з ВМФ США та Корпусом морської піхоти США (*The United States Marine Corps (USMC)*) розробила спільну нову Морську стратегію для забезпечення охорони на водних шляхах США [7].

Загалом варто зазначити, що на БОХР покладено різноманітні функції, які, наприклад, в інших країнах належать до компетенції різних відомств і служб: прикордонної, морської поліції, рятувальної, навігаційного та криголамного забезпечення, захисту навколишнього середовища [1]. За оцінкою командування БОХР, її склад, технічне оснащення, чинна організація охорони й оборони узбережжя, стан системи пошуку та рятування суден, а також можливості в боротьбі з морською контрабандою й тероризмом дають змогу успішно вирішувати весь спектр поставлених перед цією службою завдань.

Щодо структурної організації БОХР варто наголосити, що в оперативному стосунку БОХР передбачає розділення території континентальної частини США, Аляски, Гавайських островів на дві основні частини: Атлантичне (штаб у Портсмуті, штат Вірджинія) і Тихоокеанське командування (Аламеда, штат Каліфорнія). До Атлантичної зони належать 5 районів від Мексиканської затоки до канадського кордону.

БОХР США очолює комендант (у званні адмірала), якому безпосередньо підпорядковуються командувачі Атлантичною й Тихоокеанською зонами. Атлантичне командування діє разом із Атлантичним управлінням ремонту та забезпечення. Тихоокеанське командування разом із Тихоокеанським управлінням ремонту та забезпечення відповідальні за 4 райони Берегової охорони, що охоплюють територію Тихого океану на захід від Скелястих гір. Усі райони поділено на 35 секторів. Їхні командувачі відповідальні за все, що відбувається в цих районах, у тому числі й за забезпечення авіації, забезпечення й ремонт, портової діяльність [3].

Командувачі секторів підпорядковуються командиру району, а той, у свою чергу, – командуванню всієї зони. Командувач району забезпечує взаємодію з місцевою адміністрацією, силовими та правоохоронними структурами. У деяких районах країни розміщені окремі підрозділи БОХР, які контролюють невеликі човнові станції й аеродроми. Ці підрозділи безпосередньо підпорядковані командувачу району.

До юрисдикції БОХР належать 24 аеродроми, 941 береговий об'єкт, 247 кораблів, 1 850 катерів і 203 літальні апарати. У листопаді 2002 р. було започатковано нову посаду – помічник коменданта берегової охорони з розвідки. У його розпорядження було передано всі наявні в БОХР розвідувальні структури, включаючи службу розслідувань, яка раніше підпорядковувалась помічнику коменданта з оперативних питань.

Передбачено, що офіцери служби розслідувань одночасно з виконанням своїх штатних обов'язків зобов'язані займатися й питаннями розвідки. У штабах командування Атлантичною й Тихоокеанською зонами БОХР було створено центри з узагальнення розвідданих, а у штабах районів – розвідувальні служби. Крім цього, визначено, що керівництво розвідкою на місцях мають здійснювати за сумісництвом командувачі частин БОХР США. Відповідні служби БОХР почали залучати до виконання завдань національної програми зовнішньої розвідки (*National Foreign Intelligence Program*) [4].

Станом на травень 2010 р. регулярні сили БОХР США налічують близько 42,4 тис. військовослужбовців (у тому числі 8 255 офіцерів), організований резерв – близько 7 тис., допоміжна служба – 30 тис., цивільних службовців – 7,9 тис. осіб.

Щодо особливостей питань підготовки рядового складу Берегової охорони США варто зазначити, що підготовка фахівців здійснюється в навчальному центрі «Кейп Мей», штат Нью-Йорк (*Cape May*). Щороку після проходження 8-тижневого курсу центр випускає більше ніж 4 000 новобранців. До навчального курсу, окрім основних предметів, також уходять і фізична підготовка, морська справа, стройова підготовка. Після курсу базової підготовки офіцери БОХР навчаються в Нью-Лондоні (штат Коннектикут) за трьома програмами:

1. Академія Берегової охорони, яка є закладом подальшої освіти. Курс навчання в цьому закладі триває 4 роки та надає більше ніж 1 000 слухачам можливість отримати диплом бакалавра й військову підготовку, необхідну для проходження служби унтер-офіцером БОХР. Крім військової під-

готовки, курсанти Академії здобувають одну з восьми академічних спеціальностей: цивільне право, машинобудування, електротехніка, суднобудування, аналіз бази даних, океанологія та екологія, державне управління, менеджмент. Пріоритетним завданням Академії БОХР є підготовка молодих людей, сильних тілом і духом, таких, які мають почуття офіцерської честі й гідності.

2. Офіцерська школа. Зазначена школа протягом навчального курсу (17 тижнів) дає випускникам знання та навички, необхідні для служби офіцером БОХР. Після цього курсу випускники зобов'язані протягом 3 років відслужити в БОХР.

3. Курси перепідготовки. Ці курси мають на меті перепідготовку колишніх військових, юристів, льотчиків, інженерів та інших спеціалістів для служби у структурі БОХР.

Крім основного офіцерського складу, БОХР має резерв. Резервний склад – співробітники БОХР на неповній основі. Вони проходять таку саму перепідготовку, як і регулярний склад, але їх призивають лише за необхідності [6].

Висновки. У сучасному суспільстві життя й безпека кожного громадянина є найвищою соціальною цінністю, що гарантується державою. Передумовою спокою громадян є безпека на кордоні, яку гарантують ДПСУ та Морська охорона. Для вдосконалення ДПСУ важливе значення має розгляд позитивного досвіду інших держав у сфері охорони кордону.

Позитивним можна вважати досвід у цій галузі Сполучених Штатів Америки на прикладі структури підрозділу БОХР. БОХР гарантує захист і безпеку внутрішніх територій США, безпеку мореплавства, контролює морський простір держави, бере участь у пошукових операціях, активно долучається до захисту навколишнього морського середовища США. Згідно із законом «Про

внутрішню безпеку» від 2002 р., Берегова охорона Сполучених Штатів Америки виконує 11 основних завдань, у тому числі п'ять завдань внутрішньої безпеки й шість – зовнішньої.

На особливу увагу заслуговує досвід Сполучених Штатів Америки й у підготовці фахівців БОХР. У системі підготовки персоналу БОХР велике значення має концентрування уваги як на самому процесі навчання, так і на формуванні професійних умінь і навичок, фахової майстерності.

Отже, можна вести мову про доцільність міжнародної співпраці з іншими державами у сфері охорони кордону, зокрема зі США. У плідній співпраці та з набуттям позитивного іноземного досвіду можна більш ефективно зміцнювати державні кордони, удосконалювати навчальну й правову базу.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Голунов С.В. Безопасность американо-мексиканской границы: опыт пограничной политики США / С.В. Голунов // США – Канада: экономика, политика, культура. – 2008. – № 4. – С. 32–47.
2. Довгаль П. Опыт зарубежных стран по защите национальных интересов в морских пространствах / П. Довгаль, О. Свиных // Зарубежное военное образование. – 2009. – № 2. – С. 62–66.
3. Рюриков Д. Роль береговой охраны в обеспечении национальной безопасности США / Д. Рюриков, А. Васильев // Зарубежное военное обозрение. – 2005. – № 7.
4. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.aacsb.edu/~media/AACSB/Publications/Spotlights/assessment/united-states-coast-guard-academy-2011.ashx>.
5. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://flot.com/nowadays/concept/opposite/uscg.htm>.
6. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://pentagonus.ru/publ/38-1-0-410>.
7. Baldinelli D.C. (9 December 2002). "The U.S. Coast Guard's Assignment to the Department of Homeland Security: Entering Uncharted Waters or Just a Course Correction?".